

Bryssel 21. huhtikuuta 2020
REV3 – korvaa 13. maaliskuuta
2019 päivätyn tiedonannon (REV2)

TIEDONANTO

YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN ERO EUROOPAN UNIONISTA JA EUROOPPALAISIA YRITYSNEUVOSTOJA KOSKEVAT EU:N SÄÄNNÖT

Yhdistynyt kuningaskunta on 1. helmikuuta 2020 alkaen eronnut Euroopan unionista, ja siitä on tullut ns. kolmas maa¹. Erosopimuksessa² määrätään siirtymäkaudesta, joka päättyy 31. joulukuuta 2020³. Siihen saakka Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa sovelletaan Euroopan unionin oikeutta sen kaikilta osin⁴.

Siirtymäkauden aikana EU ja Yhdistynyt kuningaskunta neuvottelevat uutta kumppanuutta koskevasta sopimuksesta, jossa määrätään erityisesti vapaakauppa-alueesta. Ei kuitenkaan ole varmaa, tehdäänkö tällainen sopimus ja tuleeko se voimaan siirtymäkauden päättyessä. Tällaiseen sopimukseen perustuva suhde olisi joka tapauksessa markkinoillepääsyä koskevien edellytysten osalta hyvin erilainen kuin tilanne, jossa Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu sisämarkkinoihin⁵, EU:n tulliliittoon sekä arvonlisävero- ja valmisteveroalueeseen.

Siirtymäkauden päättyttyä Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulee EU:n jäsenvaltioissa EU:n lainsäädännön täytäntöönpanon ja soveltamisen osalta kolmas maa.

¹ Kolmas maa on maa, joka ei ole EU:n jäsenvaltio.

² Sopimus Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä, jäljempänä 'erosopimus' (EUVL L 29, 31.1.2020, s. 7).

³ Siirtymäkautta voidaan ennen 1. päivää heinäkuuta 2020 pidentää kerran enintään yhdellä tai kahdella vuodella (erosopimuksen 132 artiklan 1 kohta). Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus on toistaiseksi sulkenut pois tällaisen pidentämisen.

⁴ Lukuun ottamatta eräitä erosopimuksen 127 artiklassa määrättyjä poikkeuksia, joista millään ei ole merkitystä tämän tiedonannon kannalta.

⁵ Vapaakauppasopimuksessa ei määrätä etenkin sellaisista (tavaroiden ja palvelujen alalla sovellettavista) sisämarkkinoiden periaatteista kuin vastavuoroinen tunnustaminen, 'alkuperämaaperiaate' ja yhdenmukaistaminen. Vapaakauppasopimuksella ei myöskään poisteta tullimuodollisuuksia ja -tarkastuksia, jotka koskevat esimerkiksi tavaroiden alkuperää ja niihin sisältyviä tuotantopanoksia, eikä tuontiin ja vientiin sovellettavia kieltoja ja rajoituksia.

Sen vuoksi kaikkia asianomaisia ja erityisesti talouden toimijoita muistutetaan oikeudellisesta tilanteesta, jota sovelletaan siirtymäkauden päätyttyä.

Neuvoja sidosryhmille:

Erityisesti yrityksiä, jotka kuuluvat eurooppalaisen yritysneuvoston perustamisesta tai työntekijöiden tiedottamis- ja kuulemismenettelyn käyttöönottamisesta yhteisönlaajuisissa yrityksissä tai yritysryhmissä annetun direktiivin 2009/38/EY⁶ soveltamisalaan ja joilla on työntekijöitä Yhdistyneessä kuningaskunnassa, kehotetaan arvioimaan siirtymäkauden päättymisen seurauksia tämän tiedonannon perusteella.

Huomautus:

Tämä tiedonanto ei koske unionin yhtiöoikeutta, esimerkiksi eurooppalaisiin yhtiöoikeuden muotoihin kohdistuvia Yhdistyneen kuningaskunnan eroamisen vaikutuksia.

Näistä asioista on valmisteilla tai julkaistu muita tiedonantoja⁷.

Direktiivissä 2009/38/EY vahvistettuja sääntöjä, jotka koskevat työntekijöille tiedottamista ja työntekijöiden kuulemistä kansainvälisellä tasolla, ei enää siirtymäkauden päätyttyä sovelleta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Tällä on erityisesti seuraavat vaikutukset:

1. LUKUMÄÄRÄRAJAT DIREKTIIVIN 2009/38/EY SOVELTAMISELLE

Direktiivissä 2009/38/EY vahvistetaan eurooppalaisten yritysneuvostojen perustamisen, toiminnan ja mahdollisen lakkauttamisen edellytykset. Direktiivin 2009/38/EY 2 artiklassa määritellään, että 'yhteisönlaajuisella yrityksellä' tarkoitetaan yritystä, jolla on vähintään 1 000 työntekijää jäsenvaltioissa ja vähintään kahdessa eri jäsenvaltiossa kussakin vähintään 150 työntekijää. 'Yhteisön laajuisella yritysryhmällä' tarkoitetaan yritysryhmää, joka täyttää seuraavat edellytykset:

- sillä on vähintään 1 000 työntekijää jäsenvaltioissa,
- se käsittää vähintään kaksi ryhmän jäsenyritystä eri jäsenvaltioissa

ja

- vähintään yksi ryhmän jäsenyritys työllistää vähintään 150 työntekijää jäsenvaltiossa ja vähintään toinen ryhmän jäsenyrityksistä työllistää vähintään 150 työntekijää toisessa jäsenvaltiossa.

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/38/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2009, eurooppalaisen yritysneuvoston perustamisesta tai työntekijöiden tiedottamis- ja kuulemismenettelyn käyttöönottamisesta yhteisönlaajuisissa yrityksissä tai yritysryhmissä (EUVL L 122, 16.5.2009, s. 28).

⁷ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_fi

Siirtymäkauden päätyttyä Yhdistynyttä kuningaskuntaa ei enää lasketa jäsenvaltioksi eikä Yhdistyneen kuningaskunnan työntekijöitä lasketa jäsenvaltioiden työntekijöiksi määritettäessä direktiivin 2009/38/EY soveltamista varten, onko yritys tai yritysryhmä yhteisönlaajuinen.

Jos asianomaiset lukumäärärajat eivät enää täyty siirtymäkauden päättyessä, eurooppalaiseen yritysneuvostoon, vaikka sellainen olisi jo perustettu, ei enää sovelleta direktiivin 2009/38/EY soveltamisesta johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia. Tällainen yritysneuvosto voi jatkaa toimintaansa asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön nojalla.

Siirtymäkauden päättyminen saattaa vaikuttaa myös keskushallinnon velvoitteeseen aloittaa neuvottelut eurooppalaisen yritysneuvoston perustamiseksi tai tiedottamis- ja kuulemismenettelyn käyttöönottamiseksi, mikä edellyttää vähintään kahden, kahdessa eri jäsenvaltiossa sijaitsevan yrityksen tai liikkeen vähintään sadan työntekijän tai heidän edustajiensa kirjallista pyyntöä (direktiivin 2009/38/EY 5 artiklan 1 kohta).

2. BRITTLÄISEN YRITYKSEN TYÖNTEKIJÖIDEN OSALLISTUMINEN EUROOPPALAISIIIN YRITYSNEUVOSTOIHIN

Vaikka brittiläisen yrityksen työntekijöiden osallistumista ei siirtymäkauden päättymisen jälkeen lasketa mukaan yrityksen työntekijöiden edustukseen jäsenvaltioissa (ks. edellä), direktiivissä 2009/38/EY sallitaan kolmansien maiden edustajien osallistuminen eurooppalaisiin yritysneuvostoihin.⁸ Näin ollen brittiedustajat voivat osallistua eurooppalaisiin yritysneuvostoihin, jos direktiivin 2009/38/EY 6 artiklassa tarkoitetussa sopimuksessa niin määrätään.

3. KESKUSHALLINNON TAI SEN EDUSTAJAN SIJAINNIA KOSKEVAT VAATIMUKSET

Direktiivin 2009/38/EY 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan keskushallinnon tai sen edustajan on sijaittava EU:ssa. Tämän vuoksi sellaisten eurooppalaisten yritysneuvostojen, joiden osalta direktiivin 2009/38/EY 2 artiklassa säädetty lukumäärärajat täyttyvät edelleen unionissa mutta joiden keskushallinto tai sen edustaja on Yhdistyneessä kuningaskunnassa, keskusjohto on siirtymäkauden päätyttyä joko siirrettävä jäsenvaltioon tai keskusjohdolle on nimettävä uusi edustaja jäsenvaltiossa. Jos keskushallinto ei toteuta jompaakumpaa näistä toimista ennen siirtymäkauden päättymistä, keskushallinnon edustajan tehtävä siirtyy kyseisestä päivästä alkaen automaattisesti sen liikkeen tai ryhmän yrityksen johdolle, joka työllistää suurimman määrän työntekijöitä jäsenvaltiossa, jolloin siitä tulee ”oletettu keskushallinto” direktiivin 2009/38/EY 4 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

4. DIREKTIIVIN 2009/38/EY 6 ARTIKLASSA TARKOITETTUUN SOPIMUKSEEN SOVELLETTAVA LAKI

Sen jäsenvaltion lainsäädännöllä, jossa keskushallinto, ”oletettu keskushallinto” tai keskushallinnon edustaja sijaitsee, on siirtymäkauden päätyttyä merkitystä sen

⁸ Ks. direktiivin 2009/38/EY 1 artiklan 6 kohta luettuna yhdessä 6 artiklan 2 kohdan a alakohdan kanssa.

varmistamisessa, että direktiivin 2009/38/EY mukaiset työntekijöiden oikeudet pysyvät täytäntöönpanokelpoisina EU:ssa.

Vaikka sopimuksia, joissa viitataan Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntöön, ei näin ollen ole välttämätöntä muuttaa, on kuitenkin selkeyden ja oikeusvarmuuden vuoksi erittäin suositeltavaa muuttaa niitä ja määrätä niissä nimenomaisesti jäsenvaltion lainsäädännön soveltamisesta (ks. jäljempänä tämän tiedonannon kohta 6).

5. MUUT NÄKÖKOHDAT

Siirtymäkauden päättyminen voi myös vaikuttaa ratkaisevasti seuraaviin seikkoihin:

- laki, jota sovelletaan sen määrittämiseksi, onko yritys ”määräysvaltaa käyttävä yritys” (direktiivin 2009/38/EY 3 artikla);
- erityisen neuvotteluryhmän jäsenet, jotka valitaan tai nimetään suhteessa kussakin jäsenvaltiossa kyseisessä yhteisönlaajuisessa yrityksessä tai yritysryhmässä työskentelevien työntekijöiden määrään siten, että kullekin jäsenvaltiolle myönnetään yksi edustaja kyseisessä jäsenvaltiossa työskentelevää sellaista työntekijämäärää kohden, joka vastaa kymmentä prosenttia yhteensä kaikissa jäsenvaltioissa työskentelevien työntekijöiden lukumäärästä, tai mainitun työntekijämäärän osaa kohden (direktiivin 2009/38/EY 5 artiklan 2 kohdan b alakohta).

6. DIREKTIIVIN 2009/38/EY 6 ARTIKLASSA TARKOITETUT SOPIMUKSET

Direktiivin 2009/38/EY 6 artiklan mukaan eurooppalaisten yritysneuvostojen perustaminen ja toiminta perustuvat ammattiyhdistysten keskushallinnon tasolla neuvottelemaan sopimukseen.

Siirtymäkauden päättyminen voi johtaa tässä säännöksessä tarkoitettun ”yhteisönlaajuisen yrityksen” tai ”yhteisönlaajuisen yritysryhmän” rakenteen merkittävään muutokseen ja vaikuttaa perustetun eurooppalaisen yritysneuvoston toimintaan. Tällaisista sopimuksista käytävissä neuvotteluissa voi olla tarpeen ottaa huomioon edellä mainitut seuraukset. Voimassa oleviin sopimuksiin voi olla tarpeen tehdä muutoksia seurausten huomioon ottamiseksi. Direktiivin 2009/38/EY 13 artiklassa säädetään menettelystä sopimuksen muuttamiseksi, jos voimassa olevissa sopimuksissa ei ole määräyksiä sopimuksen mukauttamisesta.

Työlainsäädäntöä koskevalla komission verkkosivulla (<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=157&langId=fi>) annetaan yleisiä tietoja työntekijöille tiedottamisesta ja työntekijöiden kuulemisesta kansainvälisellä tasolla. Kyseisiä sivuja päivitetään tarpeen mukaan.

Euroopan komissio
Työllisyys-, sosiaali- ja osallisuusasioiden pääosasto